

Президія НАН України розглянула

На черговому засіданні Президії НАН України 19 квітня 2017 року члени Президії НАН України та запрошені заслухали інформацію президента НАН України академіка НАН України Б.Є.Патона щодо підписання Меморандуму про співпрацю між Національною академією наук України та Українським союзом промисловців і підприємців.

Академік НАН України Б.Є.Патон наголосив, що Українського союзу промисловців і підприємців є одним з найавторитетніших в Україні громадських неурядових об'єднань ділових кіл країни та суб'єктів економічної діяльності, який нещодавно відзначив 25-річчя від дня заснування.

Національна академія наук України, як зауважив президент НАН України, має значний досвід у співпраці з великими підприємствами щодо впровадження результатів наукових розробок у виробництво. Він висловив сподівання, що підписання Меморандуму сприятиме більш активному впровадженню вітчизняних наукових розробок у промисловість України й відзначив, що Академія наук відкрита для співпраці з малим та середнім бізнесом і здатна запропонувати досить значний спектр розробок інноваційного характеру для малих та середніх підприємств.

Потім академік НАН України Б.Є.Патон запросив до слова президента Українського союзу промисловців і підприємців А.К.Кінаха, який передав щирі вітання від членів цього об'єднання, що разом з іншими всеукраїнськими об'єднаннями та асоціаціями працюють, забезпечуючи діяльність держави, у тому числі й у складі Антикризової ради громадських організацій України, і результатами роботи яких є антикризова програма спільних дій влади і бізнесу, адаптована, в тому числі, до завдань поточного 2017 року.

У цій роботі активну участь беруть установи Національної академії наук України. Але ситуація настільки відповідальна, зауважив доповідач, що існує необхідність більш системної, більш програмної взаємодії реального сектору економіки України з фахівцями Національної академії наук України, щоб не допускати загострення тих тенденцій, які зараз існують.

А.К.Кінах зауважив, що на цей час Україна не має чітких системних програм стратегії свого розвитку. Але держава не може розвиватися в умовах існуючих глобальних ризиків, не маючи конкретного плану хоча б на середньострокову перспективу.

Він також підкреслив, що під загрозою знаходиться майбутнє базових наукоємних галузей держави, які формують місце України у світовому розподілі праці, починаючи з ракетно-космічного комплексу, авіабудування, енергомашинобудування тощо.

Основні фонди та устаткування зазнали безпрецедентно високого рівня морального і фізичного зносу, й найближчим часом необхідно буде займатися відновленням та модернізацією цих основних активів і основних фондів.

Далі А.Кінах зупинився на питаннях дефіциту у робочих кваліфікованих кадрах, що склався в Україні, витоку робочої сили на захід, важливості ефективного цільового використання ресурсів, а також дав аналіз структури українського експорту.

Завершуючи свій виступ, президент Українського союзу промисловців і підприємців відзначив, що незважаючи на всі проблеми Україна має величезний науково-технічний і промисловий, кадровий і природно-географічний потенціал. І необхідно задіяти цей потенціал з метою максимально повного забезпечення розвитку задля надійного майбутнього держави. Він подякував науковцям Академії за підтримку й висловив надію на подальшу плідну співпрацю.

Академік НАН України Б.Є.Патон запевнив А.К.Кінаха, що підписання Меморандуму про співпрацю сприятиме встановленню між Національною академією наук України та Українським союзом промисловців і підприємців міцних партнерських відносин, спрямованих на впровадження результатів розробок академічних установ у виробництво й відродження вітчизняної промисловості, що є основою розвитку економіки України.

На закінчення президент НАН України академік НАН України Б.Є.Патон та президент Українського союзу промисловців і підприємців А.К.Кінах підписали Меморандум про співпрацю між Національною академією наук України та Українським союзом промисловців і підприємців.

Після цього Президія НАН України та гості заслухали й обговорили доповідь директора Науково-технічного комплексу «Ядерний паливний цикл» Національного наукового центру «Харківський фізико-технічний інститут» кандидата фізико-математичних наук В.С.Красноручького «Проблеми безпеки АЕС, ядерного паливного циклу та диверсифікації джерел постачання ядерного палива України».

В обговоренні доповіді взяли участь академік НАН України Б.Є.Патон, президент Державного підприємства «Національна атомна енергогенеруюча компанія «Енергоатом» Ю.О.Недашковський, радник Президії НАН України, почесний директор Інституту магнетизму НАН України та МОН України академік НАН України В.Г.Бар'яхтар, директор Інституту ядерних досліджень НАН України член-кореспондент НАН України В.І.Слісенко, академік-секретар Відділення ядерної фізики та енергетики НАН України академік НАН України М.Ф.Шульга, академік-секретар Відділення біохімії, фізіології та молекулярної біології НАН України, директор Інституту біохімії ім.О.В.Палладіна НАН України академік НАН України С.В.Комісаренко.

Було розглянуто важливі проблеми безпеки АЕС, ядерного паливного циклу та диверсифікації джерел постачання ядерного палива України.

Наголошувалося, що наукове забезпечення ядерної енергетики, яка виробила в минулому році 53% електроенергії всієї країни, має дуже важливе значення для держави. Враховуючи наявні проблеми з видобуванням і постачанням вугілля для об'єктів теплової енергетики, використання атомної енергії відіграє істотну роль в енергозабезпеченні України.

Впровадження ядерного палива виробництва компанії «Вестингауз» на енергоблоках АЕС України дозволяє державі стати більш енергонезалежною. На сьогодні завдяки, в тому числі і установам НАН України, замінено 30% усього палива, що використовується вітчизняними атомними станціями, й заощаджено 1,3 млрд грн.

Серед основних напрямів робіт з забезпечення ядерних установок України на особливу увагу заслуговує питання подовження терміну експлуатації ядерних енергоблоків. За оцінками Національної енергогенеруючої компанії «Енергоатом» економічний ефект від подовження терміну експлуатації одного енергоблока на один рік складає близько 1,5 млрд доларів США. Було відзначено, що внесок Академії у розроблення відповідних технологій та їх впровадження – близько 50%.

Підкреслювалося, що установам НАН України потрібно найближчим часом зосередити свою увагу на розробленні концепції ядерного паливного циклу, виборі та обґрунтуванні типів реакторів, які мають вводитися в структуру атомної енергетики України у середньостроковій перспективі.

Підбиваючи підсумки обговорення, Президія НАН України висловила переконання, що організація наукових досліджень вимагає, в першу чергу, скоординованої програми співробітництва установ НАН України з НАЕК «Енергоатом». Тому необхідно і надалі продовжити співробітництво в рамках спільної Генеральної угоди, що була підписана в квітні 2015 року, оновити існуючий перелік першочергових робіт, в якому передбачити заходи з більш активного залучення академічних установ.

Було прийнято проект постанови з цього питання.

Далі учасники засідання заслухали і обговорили доповідь заступника директора Інституту геологічних наук НАН України члена-кореспондента НАН України С.Б.Шехунової «Геолого-геофізичні проблеми глибинної ізоляції радіоактивних відходів».

У доповіді та виступах академіка НАН України Б.Є.Патона, директора Державної установи «Науково-інженерний центр радіогідрогеоекологічних полігонних досліджень» НАН України академіка НАН України В.М.Шестопалова, директора Інституту геофізики ім.С.І.Субботіна НАН України академіка НАН України В.І.Старостенка,

начальника відділу аварійної готовності та радіаційного захисту – державного інспектора Департаменту з питань безпеки ядерних установок Державної інспекції ядерного регулювання України Т.Я.Кутузової, академіка-секретаря Відділення наук про Землю НАН України, директора Інституту геохімії, мінералогії та рудоутворення ім.М.П.Семененка НАН України академіка НАН України О.М.Пономаренка наголошувалося на важливості реалізації комплексу робіт з глибинної ізоляції радіоактивних та інших небезпечних відходів, яка має здійснюватись у сховищах геологічного типу, зокрема у надрах Чорнобильської зони відчуження. Це положення вже практично узгодили всі зацікавлені сторони. Підкреслювалося, що створенню багаторівневої безпеки майбутнього сховища мають передувати пошуково-дослідницькі роботи, у виконанні яких можуть брати участь установи Академії.

Присутніх було поінформовано, що Франція знаходиться вже на стадії будівництва такого геологічного сховища для радіоактивних відходів і відпрацьованого ядерного палива. А Україна ще навіть не розпочала геолого-пошукові роботи з дослідження розрізу рекомендованої ділянки Зони відчуження.

Було запропоновано, враховуючи виступи у обговоренні, створити Міжвідомчу науково-методичну раду з представників Академії, Мінприроди України, Держінспекції ядерного регулювання і Держагентства з управління зоною відчуження як перший практичний крок для вирішення цієї стратегічної для України проблеми.

Президія НАН України ухвалила відповідний проект постанови.

Крім того, Президія НАН України прийняла рішення про участь установ НАН України у відзначенні у 2017 році Дня пам'яті та примирення і 72-ї річниці перемоги над нацизмом у Другій світовій війні і ухвалила відповідні заходи; заслухала інформацію щодо формування складу Наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій; також було розглянуто низку кадрових і організаційних питань та прийнято рішення про нагородження відзнаками Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України